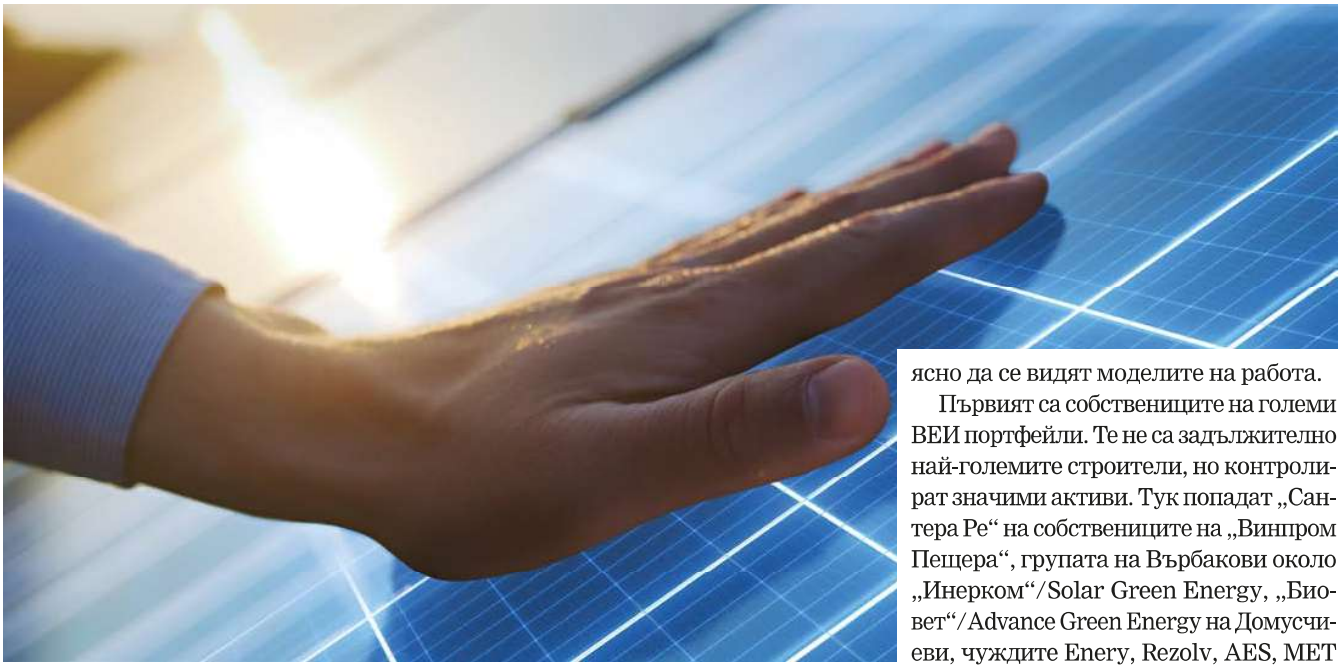

SHUTTERSTOCK

Кой държи новата ВЕИ инфраструктура

Големите групи вече не се подреждат само по солари. Батериите, търговията и способността да управляват енергията променят класацията

ИВАЙЛО СТАНЧЕВ | ivaylo.stanchev@capital.bg

В ВЕИ секторът в България вече е прекалено голям, за да бъде описван само през отделни централи. Затова ключово е обединяването на проектите по групова собственост. Това именно показва по-съществената промяна спрямо миналата година: водещи соларни инвеститори добавиха големи батерии, а в подреждането влязоха и групи, изградени почти изцяло около съхранението.

Класацията на „Капитал“ подрежда групите по общата мощност на работещите им соларни, вятърни и батерийни активи. Първите десет държат близо 60% от обхванатата мощност. Зад този сбор обаче стоят много различни портфейли — от чисто соларни до такива, при които батериите вече имат по-голяма тежест от производството. За първи път в топ 10 влиза група без нито един работещ соларен парк.

Това е и най-трудната за изготвяне класация. В България няма единен публичен регистър, който да показва кой стои зад всяка централа, батерия или проектно дружество. Собствеността често минава през съвместни компании, фондове, международни структури и местни партньорства. Активите са събрани според публично проследимата собственост и проектните връзки, с допълнителна проверка на „Капитал“.

ТРИ РАЗЛИЧНИ МОДЕЛА

На пазара вече се очертават няколко типа групи. Те не са взаимно изключващи се — някои играчи попадат в повече от един — но това групиране помага по-ясно да се видят моделите на работа.

Първият са собствениците на големи ВЕИ портфейли. Те не са задължително най-големите строители, но контролират значими активи. Тук попадат „Сантера Ре“ на собствениците на „Винпром Пещера“, групата на Върбакови около „Инерком“/Solar Green Energy, „Биовет“/Advance Green Energy на Домусчиеви, чуждите Enery, Rezolv, AES, MET и други.

Вторият модел са интегрираните ВЕИ платформи — компании, които започват от строителство, но вече комбинират EPC, поддръжка, собствени или съвместни активи, батерии, софтуер и търговия. Най-ясните примери са „Сънотех“ на Калоян Величков и Renalfa/Solarpro, в която акционер е съиздателят на „Капитал“ Иво Прокопиев. При тях линията между „строител“ и „енергиен играч“ вече е размита.

Третият модел са новите външни и регионални инвеститори, които влизат през големи проекти, често разработвани с години от други. Тук са гръцките PPC и Terna, Rezolv, Enery и други. Те носят капитал, но и различна пазарна логика — по-регионална, по-портфейлна, често свързана с корпоративни договори и бъдещи системни услуги.

#1 „САНТЕРА РЕ“: ОТНОВО НА ВЪРХА

Начело по обща мощност на активите е „Сантера Ре“, зад която стоят основателите на „Винпром Пещера“ Антон Щерев (през „Солатер“) и Атанас Петров (през „Орбиас“). С 535 MWp соларни мощности, 454.6 MW AC и вече 397 MW батерии с капацитет 1270 MWh, тя за поредна година е най-големият ВЕИ оператор в страната. Това е и една от най-ясните трансформации спрямо миналата година: тогава групата беше преди всичко най-големият производител на слънчева енергия, докато сега е сред водещите хибридни ВЕИ портфейли.

В основата остават големите соларни паркове — „Дълго поле“ край Калояново, „Гълъбово“ и „Карлово“. Но тежестта вече не идва само от панелите. Към „Дълго поле“ в базата е отчетена батерия 150 MW / 500 MWh, към „Гълъбово“ — 150 MW / 450 MWh, а към „Карлово“ — 97 MW / 320 MWh. И трите батерии са колокирани към соларните паркове, за да управляват собственото производство във времето.

Това съответства и на заявената посока. В коментара си за „Капитал“ „Сантера Ре“ (Sunterra RE) посочва, че продължава да развива портфолиото си с фокус върху хибридни проекти, съчетаващи слънчево производство със системи за съхранение, и планира разширяване на съществуващи централи и нови батерии, за да реализира енергията по-ефективно в различните части на денонощието.

Компанията е и сред по-критичните към средата. Според нея основното предизвикателство пред сектора остава липсата на навременни и достатъчни инвестиции в преносната мрежа, която забавя инвестиционния процес и ограничава декарбонизацията. „Сантера Ре“ посочва и едностранно и непрозрачно увеличение на продуктовите такси през последните две години, което оскъпява инвестициите във ВЕИ, както и липсата на ясно комуникирана държавна визия, която оставя поле за спекулативни кампании срещу възобновяемата енергия.

#2 СКОКЪТ НА ГРУПАТА ОКОЛО „ЕЛЕКТРОХОЛД“

На второ място по обща мощност на активите е групата около „Електрохолд“ — с 334.5 MWp солари, 270 MW AC и 450 MW батерии с капацитет 1083.4 MWh. Тук става въпрос за проекти, които се движат отделно от партньорството със „Сънотех“ и джойнтвенчърните „Соларис холдинг“, които са изведени в самостоятелна група в класацията.

Също така не всички активи, в които участва „Електрохолд“, са еднакво структурирани — при някои партньорствата и участията са различни, но точно затова за целите на групирането е ползвана формулировката „групата около „Електрохолд“.

Соларната база включва активи като „Верила“ (от 123 MWp миналата година до 174 MWp сега, с втора фаза през 2026 г.) и „Мъглиж“, който беше въведен в експлоатация тази пролет.

Но по-важното развитие е при батериите — „Златица“ (150 MW / 396 MWh), „Червен бряг“ (150 MW / 360 MWh) и други. За разлика от „Сантера“, голяма част от тези батерии са самостоятелни — построени са като отделен актив, който участва на целия пазар, а не следи само профила на собственото соларно производство.

От „Електрохолд“ описват системите за съхранение като начин „евтината“ ВЕИ енергия да не се похабява. По думите на Мартин Георгиев през 2025 г. заради свръхпроизводство е било ограничено производството на над 1 TWh соларна енергия — около 3% от потреблението на страната, — а в Гърция ограниченията надхвърлят 1.5 TWh. Според него България вече е регионален център за съхранение заради по-бързите процедури спрямо съседните пазари, а ефективното управление на батериите изисква високочестотна търговия през алгоритмични платформи.

#3 RENALFA/RGREEN/EUROWIND: НАЙ-БАЛАНСИРАНИЯТ ПОРТФЕЙЛ

Тази група е една от малкото с видимо балансиран профил: 346.5 MWp солари, 283.1 MW AC, 250.5 MW батерии, 875 MWh капацитет и 72.5 MW работещ вятър. Към това има планове за още 250 MW бъдещ вятър, 65 MWp очакван PV и 346 MW / 837.5 MWh бъдещи батерии.

Това я отличава от повечето български ВЕИ играчи, тъй като не залага само на солар плюс батерия, а събира в портфейла си и вятър. Зад етикета Renalfa/RGreen/Eurowind стои многослойна международна структура. В основата е Renalfa Solarpro Group, а през дъщерната „Соларпро“ групата е сред водещите европейски EPC и O&M изпълнители на соларни услуги и системи за управление на енергия. Активите се държат и оперират от Renalfa >52

Как „Капитал“ подрежда ВЕИ групите

○ Какво показва подредбата. Групите са подредени по обща мощност на активите — сбор от променливотоковата (AC) мощност на соларите, мощността на батериите (MW) и вятър, по групи. Активите са събрани по публично проследима собственост и проектни връзки, с допълнителна проверка на „Капитал“.

○ Защо „мощност на активите“, а не „присъединена мощност“. При колокираните проекти соларът и батерията често споделят една точка на присъединяване. Затова сборът не е регулаторната присъединена мощност, а мярка за мащаба на портфейла — колко актив контролира групата и какъв дял от него може да съхранява и мести енергия.

○ Какво не отчита показателят. Той брои мощност (MW), не енергия (MWh). Батерия 150 MW / 600 MWh и батерия 150 MW / 300 MWh тежат еднакво тук, макар да имат различна системна роля. Продължителността се отчита отделно — в индекса на управляемост на „Капитал“ *(виж стр. 44)*.

○ Общи проекти. Съвместните структури — например „Соларис холдинг“ — се водят на отделен ред от самостоятелните портфейли на участниците в тях, за да не се брои един и същ актив два пъти.

○ Обхват. В класацията влиза работещ капацитет към юни 2026-а. Очакваните проекти се показват отделно, защото статусът им варира — от строеж до инвестиционно намерение.

К | ТОП 15 ГРУПИ ПО РАБОТЕЩИ АКТИВИ

	ГРУПА	Работеща присъединена мощност MW	PV MWp	PV AC MW	BESS MW	BESS MWh	Wind MW
1	САНТЕРА РЕ	851.6	535.0	454.6	397.0	1270.0	0.0
2	ГРУПАТА ОКОЛО ЕЛЕКТРОХОЛД	720.0	334.5	270.0	450.0	1083.4	0.0
3	RENALFA/RGREEN/EUROWIND	606.1	346.5	283.1	250.5	875.0	72.5
4	ДРАГ ХОЛДИНГ, ДРАГАН ТАНЕВ, ЕМУ	600.7	286.6	250.7	350.0	861.0	0.0
5	ЕНЕРИ	489.0	298.0	220.0	269.0	860.4	0.0
6	ГРУПАТА НА ВЪРБАКОВИ	433.9	533.9	433.9	0.0	0.0	0.0
7	СЪНОТЕХ	430.0	51.3	40.0	390.0	1218.3	0.0
8	СОЛАРИС ХОЛДИНГ - СЪНОТЕХ / ЕВРОХОЛД	403.0	161.0	121.0	282.0	783.2	0.0
9	КРОНОС / ДИМИТЪР БАТАКОВ	379.3	213.2	194.3	185.0	596.2	0.0
10	ГРУПА ОКОЛО БРАТЯ ВЕЛЧЕВИ	360.0	0.0	0.0	360.0	1228.0	0.0
11	ГРУПА НА БРАТЯ ДОМУСЧИЕВИ	292.3	172.6	154.9	137.4	522.8	0.0
12	РЕЗОЛВ ЕНЕРДЖИ	289.0	225.4	199.0	90.0	240.8	0.0
13	АСАРЕЛ / ЦОЦОРКОВИ	275.0	0.0	0.0	275.0	1003.0	0.0
14	КОНТУРГЛОБАЛ	202.0	0.0	0.0	202.0	500.0	0.0
15	СИ ЕНЕРДЖИ ГРУП / ГЕОРГИ ЗЛАТЕВ	200.0	165.6	148.0	52.0	104.0	0.0

Източници: ECO/ENTSO-E, инвеститорите; КЕВР; Търговски регистър; база данни на „Капитал"

IPP — виенско съвместно дружество на Renalfa Solarpro Group и френския инфраструктурен фонд RGreen Invest, с портфейл от над 3 GW в Полша, Унгария, Румъния, България и Северна Македония.

Иначе най-видимият проект е „Тенево" — голям нов хибриден комплекс с 242 MWp PV, 207.6 MW AC и първа BESS фаза 65 MW / 260 MWh, която по план трябва да се разшири още с 246 MW / 512.5 MWh. Той реално е общ между датската компания Eurowind Energy и Renalfa IPP.

Повечето други проекти, като „Каолиново", „Разлог", вятърния парк „Ветроком" край Казанлък, се развиват от Renalfa IPP, а флотилията от самостоятелни батерии в различни локации е на „ТОКИ сторидж", част от Renalfa Solarpro Group.

Финансирането също е международно. На групово ниво Renalfa IPP затвори и 315 млн. евро HoldCo финансиране, водено от ЕБВР, в подкрепа на инвестиционна програма от 1.2 млрд. евро за около 1.6 GW производство и около 3.3 GWh колокирани батерии в България, Унгария, Румъния и Северна Македония. Като цяло фокусът на групата е насочен извън България, като сега изгражда големи проекти в Унгария и Румъния.

#4 „ДРАГ ХОЛДИНГ": БЪРЗОТО ИЗКАЧВАНЕ НА ДРАГАН ТАНЕВ

Само за година директно на четвъртото място при ВЕИ групите влиза „Драг холдинг" на Драган Танев — с 286.6 MWp солари, 250.7 MW AC и 350 MW батерии с капацитет 861 MWh. В портфейла са „Две могили", „Вулкан", „Каменяк" и „Синитово". Част от тях са нови или въведени през последната година, други са хибридизирани с батерии. Групата има и две големи самостоятелни системи — „Димитровград" (80 MW / 320 MWh) и „Брезник" (150 MW / 300 MWh). Така тя влиза в топ 5 не само по соларна мощност, а и по съхранение.

По информация на „Капитал" Драган Танев Георгиев е син на ключовия за българската енергетика Таню Танев, който през дружеството си ЕМУ е свързан с големи поръчки от ECO, за които „Капитал" писа подробно през 2021 г. Накратко: в онзи момент над 400 млн. лв. са насочени към ЕМУ и свързани дружества, като тогава директор на ECO е Ангелин Цачев — преди това работил в ЕМУ, а ECO създаде дъщерното „ECO инженеринг" за инхаус поръчки с подизпълнители като ЕМУ. Самата ЕМУ също е в списъка с одобрени проекти, но нейният е значително по-малък — за 8.8 млн. лв., от които грантът е 2.2 млн. лв. Става въпрос за батерия 10 MW / 40 MWh край Търговище, която предстои да бъде въведена в експлоатация.

#5 „ЕНЕРИ": ПРОИЗВОДСТВО, СЪХРАНЕНИЕ И КОРПОРАТИВНО ТЪРСЕНЕ

Пета в сектора към момента е австрийската „Енери" — с 298 MWp солари, 220 MW AC и 269 MW батерии с 860.4 MWh в България. Тя съчетава един от активите от първата соларна вълна в България с нови централи, корпоративни договори за ток и една от четирите най-големи работещи батерии в страната.

Компанията е създадена през 2019, а от 2021 г. мажоритарен собственик е Three Seas Initiative Investment Fund. Това е търговски инфраструктурен фонд, подкрепен от банки и институции за развитие от държавите в инициативата „Три морета" и управляван с участието на Amber Infrastructure. С придобиването фондът осигурява и капитал за разширяването на Enery в Централна и Източна Европа. Моделът не е проектите да бъдат разработени и продадени, а да останат в портфейла и да носят приходи от производство, договори с клиенти и пазарно управление.

Най-старият български актив е „Караджалово" край Първомай — изграден

през 2012 и най-голям в страната до 2021 г. През годините паркът смени няколко собственици: от американската SunEdison през саудитската ACWA Power до Enery, която го придоби през 2020 г.

Следващата инвестиция — „Ценово“, вече е по изцяло пазарен модел. Тя е с 112.6 MWp инсталирана и 80 MW присъединена мощност, като част от производството е договорено дългосрочно с КЦМ. За финансирането и реализацията на централата са използвани и трансгранични корпоративни договори. Enery има PPA сделки с индустриални и корпоративни потребители в няколко държави от региона, а българското ѝ търговско дружество управлява и активи на други собственици.

„Нова Загора“ пък е голяма самостоятелна батерия (150 MW / 601.8 MWh). Историята ѝ е показателна: по програма RESTORE грантът първоначално е спечелен от „Мост солар енерджи 1“ — близо 58 млн. лв. безвъзмездна помощ плюс 106.3 млн. лв. съфинансиране, но проектът после премина към „Енери“ („Енери Нова Загора БГ“). Финансовата конструкция включва и зелен кредитен пакет от Банка ДСК за около 90 млн. евро, както и виртуален PPA с Vitol, който намалява част от пазарния риск. Батерията влезе в търговска експлоатация през март 2026 г. EPC изпълнител е „Сънотех“, а оборудването е на Sungrow.

България е част от по-голям регионален план. Базираната в Австрия Enery управлява 66 централи в шест държави — България, Румъния, Чехия, Словакия, Естония и Австрия. Най-големият ѝ бъдещ проект е хибридът „Огрезени“ в Румъния — 761 MWp / 534 MW AC и над 1 GWh батерии, един от най-големите в Европа, с финансиране 460 млн. евро. В България „Енери“ разработва и нов голям проект съвместното дружество с OMV Petrom за соларния парк „Габаре“ (400 MW, с опционално добавяне на гигантска батерия 600 MW / 2400 MWh).

#6 ГРУПА ВЪРБАКОВИ: ЧИСТИЯТ СОЛАРЕН ИГРАЧ ОТ СТАРАТА ГВАРДИЯ

Шеста е групата на Гинка и Славчо Върбакови — с 534 MWp солари и 434 MW AC. Ключовото при нея е, че няма присъединени системи за съхранение — нито към соларите, нито самостоятелно. Това я прави изключение в класацията — единствената голяма група в топ 10, която стои изцяло на соларно производство.

Зад групата стоят основно две дружества — „Солар грийн енерджи“ и „Инерком“, което е EPC и O&M изпълнителят на централите.

В основата на портфейла е „Априлци“ край Пазарджик — 400 MWp, но с 300 MW присъединена мощност. Това е най-големият соларен парк в страната и емблематичен проект: компанията го определя като технологичен лидер и първия в Европа, изграден изцяло с HJT панели — над 834 хил. модула, които произвеждат над 550 GWh годишно, колкото потреблението на над 150 000 домакинства. Към „Априлци“ се добавят „Елхово“ (65 MW) и „Варвара“ (50 MW), както и старият клъстер „Хаджийски ливади“ (18.9 MW) от 2012 г.

Групата донякъде е напомняне за това как изглеждаше пазарът преди батерийната вълна — голямо производство, без съхранение, с директно участие на пазара и през договори за изкупуване. Дали ще остане чисто соларна, или ще добави батерии, ще е един от по-интересните въпроси за следващата година.

#7 „СЪНОТЕХ“: СТРОИТЕЛЯТ, КОЙТО СТАНА ИНВЕСТИТОР

Седма е „Сънотех“ — един от най-нетипичните профили в топ 10. Групата има едва 51.3 MW солари, но 390 MW батерии с 1218.3 MWh капацитет я правят наистина значима. Тук съвместните активи чрез „Соларис холдинг“ са изведени в отделна група и се гледат само самостоятелните проекти на „Сънотех“.

Иначе компанията е създадена през 2012 г. от Калоян Величков и Торстен Херферт и се развива първо като изпълнител на големи соларни паркове. Днес в портфолиото си на строител има над 680 централи с обща мощност над 15 GW и 5 GWh батерийни проекти, а в групата работят над 2000 души. Седалището е в София, където е и основната част от управлението и инженерната дейност, а групата има офиси в Германия (Мюнхен) и Великобритания и присъствие на редица европейски пазари. Освен EPC дейността „Сънотех“ произвежда собствени монтажни конструкции, разработва инженерен хардуер и софтуер и управлява от София център за наблюдение и поддръжка на централи.

През април 2026 г. компанията обяви структурирана дялова инвестиция около 250 млн. евро от фондове, управлявани от Blackstone Tactical Opportunities. Основателите и ръководството обаче остават мажоритарни собственици и запазват контрола върху бизнеса. Инвестицията е насочена към разширяване на собственото портфолио от соларни и батерийни активи и към навлизане по-дълбоко в мрежовата инфраструктура.

По-съществената промяна през последните две години е, че строителят започна да придобива и да развива активи за своя сметка. Сред тях са „Маяк солар“, „Брусарци“ и други обекти, които не са добавка към соларен парк, а отделен бизнес за съхранение на енергия. Сред очакваните проекти „Сънотех“ също е един от най-концентрираните инвеститори в самостоятелни батерии *(повече в текста на стр. 58)*.

През 2025 г. компанията подписа споразумение със Sungrow за доставка и разполагане на 2.4 GWh батерии в проекти в България и други европейски пазари. Година по-рано придоби дял в „Адекс енерджи“, която разработва софтуер за прогнозиране, управление на енергийни портфейли и оптимизи- >54

ране на работата на солари и батерии.

През ноември 2025 г. „Сънотех“ сключи петгодишен трансграничен spread hedge с Shell Energy Europe B.V., свързан с притежаван от компанията „Маяк солар BESS“, който трябва да му осигури дългосрочна ценова предвидимост. По същото време възложи на словенската GEN-I петгодишно изключително оптимизиране и търговия на две свои батерии в страната.

Международното портфолио също расте: през 2025 г. групата придоби проект в Латвия за 400 MW солари и 600 MWh батерии, който се очаква да бъде завършен през 2027 г.

#8 „СОЛАРИС ХОЛДИНГ“: ВЪЗЕЛЪТ НА ОБЩИТЕ ПРОЕКТИ

Осма като група се нарежда съвместната структура на „Сънотех“ и „Електрохолд“ — „Соларис холдинг“. Работещи са редица проекти с общи параметри от 161 MWp солари, 121 MW AC и 282 MW батерии с капацитет 783.2 MWh. Но има още доста проекти в разработка, така че в бъдеще може да се изкачи още нагоре — 286.5 MWp солари и 230 MW / 239.5 MWh батерии — основно „Струма солар плант“ край Радомир и „Лозница“.

Тъкмо заради това преплитане в собствеността и управлението активите на „Соларис холдинг“ не се приписват нито изцяло на „Електрохолд“, нито на „Сънотех“, а се водят отделно. По информация на „Капитал“ в близката година е възможно преструктуриране на бизнеса и вероятно изчистване на активите към различните основни групи.

#9 „КРОНОС“: ОТ ЯДКИ И ХОТЕЛИ КЪМ ВЕИ ПОРТФЕЙЛ

Девета е групата около „Кронос“ и Димитър Батаков — с 213.2 MWp солари, 194.3 MW AC и 185 MW батерии с 596.2 MWh. Тя е добър пример как бизнеси извън класическата енергетика влизат в сектора с цял портфейл, а не с един проект.

Бизнесът на Батаков е разнороден. В основата е фабриката за ядки и сушени плодове „Кронос“ в Сливен, но групата участва и в търговия с горива („Кронос екопетролиум“), имоти и търговски обекти, а вече и соларни активи (през „Кронос-Биотоп“). Самият Батаков е дългогодишен общински съветник от ГЕРБ в Сливен, а сред управителите на дружествата са и синовете му Георги и Атанас. Групата управлява и хотел „Шато Алпиа“ в природния парк „Сините камъни“ — бивша резиденция на Тодор Живков. През 2024 г. Батаков поиска 12-декаровият парцел под хотела да бъде изключен от границите на парка, а статутът на земята да се промени, което беше посрещнато със сериозен отпор от природозащитници.

Основният енергиен актив остава соларният парк „Хаджидимитрово — Кронос“ край Тунджа (99.2 MWp / 80.3 MW AC), изграден с панели JINKO Solar и инвертори Sungrow. Към него вече има самостоятелна батерия 80 MW / 321 MWh, както и батерия 40 MW / 120 MWh като колокиран актив към самия фотоволтаик. Портфейлът включва и активите около „КЕИ парк“ и „Сливен Буршен“.

#10 БРАТЯ ВЕЛЧЕВИ/ ABFA: ГОЛЯМ САМОСТОЯТЕЛЕН BESS ИГРАЧ

Топ десет на групите се затваря с тази около братя Велчеви — и тя донякъде е уникална в подредбата, тъй като има само системи за съхранение — 360 MW батерии и 1228 MWh капацитет, без работеща соларна мощност. Това е типичен представител на новата вълна играчи, които не оптимизират собствен соларен парк, а изграждат самостоятелни системи за съхранение.

Зад групата стоят бившият финансов министър (2001–2005 г.) Милен Велчев и брат му Георги. Двамата идват от инвестиционното банкиране — съответно от Merrill Lynch и Morgan Stanley — и управляват семейния инвестиционен офис ABFA Investments. През 2023 г. те придобиха швейцарския суровинен бизнес на руската банка ВТБ, чиято дейност беше силно затруднена след санкциите срещу банката. Дружеството беше преименувано от VTB Commodities Trading на ABFA Commodities Trading. Преди това Велчеви опитаха да купят и българското звено на ВТБ, но Агенцията по вписванията отказа сделката.

В портфейла влизат четири самостоятелни батерии: „Плевен“ (150 MW / 601.8 MWh), „Старо Оряхово“ (100 MW / 406.2 MWh), „Шивачево — Твърдица“ (90 MW / 180 MWh) и по-малката „Хасково 3“ (20 MW / 40 MWh). Това са големи системи, които могат да участват в арбитраж, балансиране и реакция на ценовите сигнали в цялата система.

Проектите са сред одобрените по програма RESTORE — само „Проджект Плевен“ получава около 58.45 млн. лв. безвъзмездна помощ, а грантове взимат и „СО сторидж“ и „КРИТА 200“.

От документи в РИОСВ се вижда, че се планира и изграждането на соларен парк към батерийния проект в Шивачево. Заложените параметри са 120 MWp и 90 MW връзка с мрежата, колкото е и на самата батерия. Ако този фотоволтаик се реализира, профилът на групата ще премине в хибриден като на останалите.

СЛЕД ПЪРВИТЕ ДЕСЕТ: КОЙ ОЩЕ ОФОРМЯ ПАЗАРА

Групата около братята Кирил и Георги Домусчиеви („Адванс грийн енерджи“ и „Биовет“) остава важна заради „Ловеч“ — един от най-големите хибридни активи в страната. Общо групата има 172.6 MWp солари и 137.4 MW батерии с 522.8 MWh капацитет. ФЕЦ „Ловеч“ в индустриалния парк — 106.2 MWp и 86.2 MW AC — беше въведена в експлоатация през май 2023 г. До нея „Адванс

грийн енерджи“ изгради батерия 124 MW / 496 MWh. Одобреният бюджет по RESTORE е около 146.7 млн. лв., от които 57.8 млн. лв. безвъзмездна помощ. Соларните централи на „Биовет“ в Разград и Пещера добавят към портфейла собствено потребление и по-малки системи за съхранение.

Rezolv Energy, подкрепена от инфраструктурния инвеститор Actis, влиза в подреждането с един, но голям проект — „Св. Георги“ край Силистра. Той има солар с 225.4 MWp / 199 MW AC и батерия 90 MW / 240.8 MWh. Компанията придоби проекта от „Уай Джи Уай индъстрис“ на Явор Георгиев и го изгради върху терена на бившето летище. Той беше въведен в експлоатация през май 2026 г., а обявената инвестиция е около 300 млн. долара. Това е първият голям проект на Rezolv, който достига до търговска експлоатация, и един от най-мащабните нови хибридни активи в страната.

„Асарел“ (Цоцоркови) и ContourGlobal присъстват чрез големи самостоятелни батерии. При „Асарел“ общите 275 MW / 1003 MWh са разпределени между два проекта — 150 MW / 501.5 MWh край Хасково и 125 MW / 501.5 MWh в Камено. Собственикът на ТЕЦ „Контур-Глобал“ пък има една система с мощност 202 MW и капацитет 500 MWh на площадката на въглищната централа. Това я прави най-мощната единична работеща батерия, макар да не е първа по капацитет на съхранение. Проектът използва съществуващата индустриална площадка и достъпа ѝ до преносната мрежа — конкретен пример как част от въглищната инфраструктура може да получи нова функция.

„Си енерджи груп“ на Георги Златев също остава сред значимите ВЕИ инвеститори — със 165.6 MWp солари, 148 MW AC и батерии 52 MW / 104 MWh. Групата има лиценз за търговия с електроенергия от 2011, а през 2023 г. чрез „Си солар енерджи“ изгради „Тера сол“ край Стара Загора. Към централата вече работи и батерия 35 MW / 70 MWh, получила 15.8 млн. лв. по плана за възстановяване. От подадените в КЕВР документи се вижда, че за соларния проект е било осигурено привлечено финансиране от търговеца на оръжие „Алгънс“ на Александър Димитров. Вторият голям актив — „Рамануша“ край Сливен, с 54 MWp и 48 MW AC — има батерия 17 MW / 34 MWh и грант от 8.4 млн. лв.

Интересни са още AES и МЕТ, които присъстват основно чрез вятърни мощности. AES държи най-големия работещ вятърен парк в страната — „Свети Никола“ с 156 MW, а МЕТ има общо 102 MW около Суворово и Каварна. Тези активи стоят извън сегашния батериен бум, но запазват значителна тежест в общото подреждане на ВЕИ портфейлите.

Сред останалите самостоятелни батерийни инвеститори са „X500“ с „БЕСС Бургас“ — 150 MW / 600 MWh, „Еколенд инженеринг“ със 100 MW / 200.6 MWh през „Дениз 2001“, „КМ грийн енерджи фонд“ със 100 MW / 200.6 MWh през „ЛФ имоти“, „Арсенал 2000“ с 80 MW / 350 MWh и „Родопи грид сторидж“ с 80 MW / 321 MWh.

„Електрисити“ пък съчетава ФЕЦ „Пойнт“ край Бохот — 43 MWp и 50 MW AC — с батерия 50 MW / 200 MWh. Общият батериен портфейл на групата е 60 MW / 240.1 MWh, като останалите 10 MW / 40.1 MWh са в отделния проект „Пасс-Арел“. „Биомет“ на Ваньо Алексиев развива големия проект „Аратиден“ край Кюстендил — 124 MWp, 100 MW AC и батерия 40.5 MW / 82.6 MWh. Групата около Христо Ковачки има при Бобов дол около 100 MWp соларна мощност и батерия 30 MW / 60.4 MWh.

КАКВО ЩЕ ПРЕНАРЕДИ СЛЕДВАЩАТА КЛАСАЦИЯ

Догодина класацията няма да бъде пренаредена само от нови соларни паркове. По-големият натиск идва от групите, които развиват едновременно големи производствени активи и батерии. При Renalfa/RGreen/Eurowind плановете включват 65 MWp солари и 346 MW / 837.5 MWh батерии, както и 250 MW бъдещ вятър. „Сънотех“ има още 460 MW / 1906.1 MWh BESS — най-големия батериен портфейл сред групите в базата. През „Соларис холдинг“ компанията работи още по 286.5 MWp солари и 230 MW / 239.5 MWh батерии.

„Енери“ може да направи най-големия единичен скок чрез 400-мегаватовия соларен парк „Габаре“, който развива съвместно с OMV Petrom. Реализирането само на този проект би променило чувствително позицията на групата.

Нови имена също могат да влязат директно високо. United Energy Group засега няма работещи активи в базата, но проектът „Симеоновград — Поляново“ включва 250 MWp солари и батерия 219.9 MW / 441.4 MWh. Гръцката PPC подготвя „Колизеум“ — 161 MWp с 25 MW / 55 MWh BESS, а друга компания от южната ни съседка — TERNA, има „Вратица“ със 130 MWp и батерия 60 MW / 120 MWh. Сред новите самостоятелни батерийни инвеститори се откроява и израелската Timnat Energy/Colmobil с проект от 150 MW / 317 MWh.

По-далечните вятърни проекти може да донесат още по-голямо разместване, но хоризонтът им е по-несигурен. European Energy има общо 976 MW в три проекта, които са в ранна или средна фаза на развитие. При CWP проектите са 582 MW и са по-напреднали. „Добротич уинд“, който е с нови собственици, добавя още 519 MW.

Тъкмо затова сегашната класация е снимка на въведените активи, а не на заявените намерения. Днешните лидери са компаниите, които вече са построили и включили мощности. Следващото издание ще покаже кои от големите портфейли са преминали от проекти към експлоатация и кои са останали като разрешения, договори и заявени мегавати. |К